

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

GEOGRAFIE V2

NOVEMBER 2023

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye

**AFDELING A: LANDELIKE EN STEDELIKE NEDERSETTINGS EN EKONOMIESE
GEOGRAFIE VAN SUID-AFRIKA****VRAAG 1: LANDELIKE EN STEDELIKE NEDERSETTINGS**

1.1	1.1.1	Z (1)	
	1.1.2	Y (1)	
	1.1.3	Z (1)	
	1.1.4	Y (1)	
	1.1.5	Z (1)	
	1.1.6	Y (1)	
	1.1.7	Y (1)	(7 x 1) (7)
1.2	1.2.1	C (1)	
	1.2.2	B (1)	
	1.2.3	C (1)	
	1.2.4	D (1)	
	1.2.5	B (1)	
	1.2.6	B/D (1)	
	1.2.7	B (1)	
	1.2.8	D (1)	(8 x 1) (8)

- 1.3 1.3.1 Afname/vermindering van/in die bevolking in landelike gebiede (1) (1 x 1) (1)
- 1.3.2 Gesondheidsorg (1)
Noem TWEE Opvoeding (1)
sosiale Water (1)
dienste **[ENIGE TWEE]** (2 x 1) (2)
- 1.3.3 Nie lewensvatbaar weens lae bevolkingsdigtheid/ Minder mense (oor
uitgestrekte area) (2)
Gee TWEE Onvoldoende munisipale begrotings/ Geen geld (2)
moontlike redes vir gebrek aan
sosiale dienste in die Alfred
Nzo streek Swak infrastruktuur (aanvaar voorbeelde) (2)
Beperkte vaardige/professionele personeel (brein kwyn) (2)
Korrupsie (in munisipaliteite) (2)
Diefstal / vandalisme van bestaande infrastruktuur (2)
Mees verarmde landelike area/ leef onder die armoedegrens (aanvaar
voorbeelde)
Gebrek aan (privaat) belegging/ Landelike gebiede nie 'n prioriteit nie/ nie
aantreklik vir beleggers nie (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 1.3.4 Jong volwassenes trek (2)
Waarom ervaar landelike
nedersettings 'n negatiewe
ekonomiese impak? Afname in beskikbare arbeidsmag (2)
Vaardige mense trek/Brein kwyn (2)
Meer ou mense word agter gelaat (2)
Afname in voedselproduksie (2)
Afname in inkomste van uitvoere (2)
Basiese dienste maak toe (aanvaar voorbeelde) (2)
Daar is 'n afname in die waarde van eiendom (2)
Minder ekonomiese aktiwiteite (aanvaar voorbeelde) (2)
Afname in werksgeleenthede (2)
Verminderde koopkrag (laer salarisse) / minder kliënte (2)
Hulpbronne word onderbenut (aanvaar voorbeelde) (2)
Gebrek aan beleggings (2)
Plase sal verlate raak (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 1.3.5 Hul kan meer basiese dienste verskaf (aanvaar voorbeelde) (2)
Stel volhoubare maatreels van
munisipalitei te voor om negatiewe
ekonomiese impak te verklein Hul kan meer infrastruktuur verskaf (aanvaar voorbeelde) (2)
Skep meer werksgeleenthede (aanvaar voorbeelde) (2)
Lok nywerhede na landelike areas (2)
Stimuleer die ontwikkeling van tuisnywerhede (2)
Stimuleer die ekotoerisme/toerisme-sektor (aanvaar voorbeelde)
Moedig sport en kulturele byeenkomste aan (aanvaar voorbeelde) (2)
Verskaf aansporings/subsidies (aanvaar voorbeelde) (2)
Versnel die proses van grondhervorming (aanvaar voorbeelde) (2)
Verhoog vaardigheid van boere en arbeiders (aanvaar voorbeelde) (2)
Geïntegreerde Landelike Ontwikkeling (aanvaar voorbeelde) (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

- 1.4 1.4.1 Beweging van besighede uit die SSG na die voorstede/afgeleë
Definisie besigheidsentrums (2)
[KONSEP] (1 x 2) (2)

INSTRUKSIES VIR DEEL NASIEN

Beweging van besighede uit die SSK (1)

- 1.4.2 Hoë geboudigtheid (1)
Een faktor sigbaar in SSK wat kommersiele desentralisasie aanmoedig Beperkte ruimte (1)
Gebrek aan estetiese aantrekkingskrag (aanvaar voorbeelde) (1)

[ENIGE EEN]

(1 x 1) (1)

- 1.4.3 Hoe lei hoe huur en misdad tot toenemend kommersiele desentralisasie

Hoë huur:

Kan nie die huur bekostig nie (2)
Verminder wins van besighede (2)

Misdad:

Versekering is duurder (2)
Mense voel onveilig (2)
Verminderde kliëntebasis (aanvaar voorbeelde) (2)
Alarms/sekuriteit is duur (2)
Verlies in voorraad (2)
Beskadiging aan besighede (2)
Afname in winste (aanvaar winste) (2)

[ENIGE TWEE – MOET HOË HUUR EN MISDAAD INSLUIT] (2 x 2) (4)

- 1.4.4 Verduidelik waarom inkopiesentrums in woonbuurte 'n aantreklike opsie vir die ligging van besighede is.

'n Verskeidenheid winkels onder een dak maak inkopies gerieflik (2)
Die nabyheid (aan kliënte/markte/werknemers) bespaar tyd/koste (2)
Dit het estetiese aantrekkingskrag (aanvaar voorbeelde) wat dit 'n aangename inkopie-ervaring maak (2)
Beskikbare parkeerplek maak inkopies geriefliker (aanvaar voorbeelde) (2)
Doeltreffende sekuriteit/toesig maak dit veiliger vir kliënte (aanvaar voorbeelde) (2)
Meer bekostigbare huur/goedkoper grond lei tot groter winste (2)
Makliker toeganklik (vir kliënte/werknemers) as gevolg van minder verkeersopeenhopings (2)

Klein aantal winkels wat dieselfde diens bied, lei tot minder kompetisie (2)

[ENIGE TWEE]

(2 x 2) (4)

INSTRUKSIES VIR DEEL NASIEN- MAKSIMUM TWEE MERKE

'n Verskeidenheid winkels onder een dak (1)
Die nabyheid (aan kliënte/markte/werknemers) (1)
Dit het estetiese aantrekkingskrag (aanvaar voorbeelde) (1)
Beskikbare parkeerplek (1)
Doeltreffende sekuriteit/toesig (1)
Meer bekostigbare huur/goedkoper grond (1)
Makliker toeganklik (vir kliënte/werknemers)/minder verkeersopeenhopings (1)
Klein aantal winkels wat dieselfde diens bied (1)

- 1.4.5 Besighede sluit (2)
 Hoe kan die toename in aantal inkopiesentrums in woonbuurte 'n negatiewe impak op besighede in SSK he?
- Eienaars verloor winste (2)
 Die waarde van eiendom neem af (2)
 Geboue word leeg gelaat (2)
 Verminder plaaslike verbruikers/koopkrag (2)
 Verhoogde koste (vir sekuriteit / versekering) (2)
 Geboue raak vervalte (2)
 Beset deur onwettige immigrante (2)
 Toename in misdaad (2)
 Toename in informele sektor/verhoogde kompetisie (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 1.5 1.5.1 Motors/ private voertuie (1) (1 x 1) (1)
- 1.5.2 Daar word meer motors gebruik (om 60 mense te vervoer) (2) (1 x 2) (2)
- 1.5.3 Minder motors op die pad (2)
 Hoe kan verbeterde publieke vervoerstelsels /erkeersoppeening hopen verminder?
- Beskikbaarheid van openbare vervoer (aanvaar voorbeelde) (2)
 Meer doeltreffende openbare vervoer (aanvaar voorbeelde) (2)
 Verhoog toeganklikheid (aanvaar voorbeelde) (2)
 Toegewyde openbare vervoerbane (aanvaar voorbeelde) (2)
 Maak openbare vervoer meer bekostigbaar (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 1.5.4 Dit is duur en het 'n negatiewe invloed op mense se begrotings (aanvaar voorbeelde) (2)
 PARAGRAAF Verduidelik waarom die gebruik van openbare vervoer soos minibustaxi's en busse 'n ekonomiese ongeregtigheid vir pendelaars kan wees.
- Pendelaars moet soms na verskeie vervoermiddels oorskakel om by die werk te kom/onkoste (2)
 Petrolprysstygings beïnvloed die begrotings van pendelaars (2)
 Onverantwoordelike bestuurders stel pendelaars se lewens in gevaar wat lei tot (persoonlike) versekeringseise (2)
 Die onveilige/onpadwaardige/oorlaaide voertuie kan ongelukke/ beserings (aan pendelaars veroorsaak wat mediese onkoste noodsaak) (aanvaar voorbeelde) (2)
 Pendelaars sal laat wees wat werkverliese tot gevolg het (aanvaar voorbeelde) (2)
 Geweld/stakings in die openbare vervoerbedryf lei tot verlies aan inkomste (aanvaar voorbeelde) (2)
 Onbuigsame werksure beperk pendelaars om oortyd te werk (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)

INSTRUKSIES VIR DEEL NASIEN- MAKSIMUM VIER PUNTE

- Dit is duur (1)
 Pendelaars moet soms na verskeie maniere van vervoer verander (1)
 Petrolprysstygings (1)
 Onverantwoordelike bestuurders stel pendelaars se lewens in gevaar (1)
 Die onveilige/onpadwaardige/oorlaaide voertuie (1)
 Pendelaars sal laat wees (1)
 Geweld/stakings in die openbare vervoerbedryf (1)
 Onbuigsame werksure (1)

[60]

VRAAG 2: EKONOMIESE GEOGRAFIE VAN SUID-AFRIKA

- 2.1 2.1.1 primêre (1)
- 2.1.2 buitelandse valuta (1)
- 2.1.3 Geotermiese gradiënt (1)
- 2.1.4 nie-herwinbaar (1)
- 2.1.5 Noordwes (1)
- 2.1.6 juwele (1)
- 2.1.7 Arbeidsonrus (1) (7 x 1) (7)
- 2.2 2.2.1 B (1)
- 2.2.2 C (1)
- 2.2.3 C (1)
- 2.2.4 A (1)
- 2.2.5 C (1)
- 2.2.6 D (1)
- 2.2.7 B (1)
- 2.2.8 D (1) (8 x 1) (8)
- 2.3 2.3.1 Vrystaat (1) (1 x 1) (1)
- 2.3.2 Meer word vervaardig as wat uitgevoer word (2) (1 x 2) (2)
- 2.3.3 Stapelvoedsel van meeste Suid-Afrikaners/Groot aanvraag (2)
Waarom het S.A 'n groot binnelandse mark vir mielies?
 Dit is goedkoop (2)
 Toeganklik/Beskikbaar vir die armes (2)
 Onverwerkte produk vir industriële produksie (aanvaar voorbeelde) (2)
 Bron van kos vir lewende hawe (aanvaar voorbeelde) (2)
 Dra by tot voedselsekureit (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 2.3.4 Groei van gewasse word belemmer (2)
Hoe sal klimaatsfaktore mieleprodukte vermindere?
 Gewasse sal weggewas word (2)
 Gewasse sal vernietig/beskadig word (2)
 Gewasse sal verbrand word (2)
 Gewasse sal uitdroog/verwelk (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

	2.3.5	Uitvoer van mielies bring buitelandse valuta in (aanvaar voorbeelde) (2)	
	Verduidelik die ekonomiese belangrikheid van mielieproduksie vir S.A ekonomie.	Daar is 'n groot binnelandse mark vir mielies (2)	
		Mielies word as 'n grondstof in die sekondêre ekonomiese sektor gebruik (aanvaar voorbeelde) (2)	
		Mielies lewer 'n beduidende bydrae tot die BBP van Suid-Afrika (2)	
		Mielies is die voorste landbouprodukt in Suid-Afrika (2)	
		Dit skep werk (aanvaar voorbeelde) (2)	
		Skakelnywerhede word aangemoedig (aanvaar voorbeelde) (2)	
		Verminder invoer van voedsel (2)	
		Dit verbeter infrastruktuur (aanvaar voorbeelde) (2)	
		Vermenigvuldiger-effek/Meervoudige effek moedig die groei van alle ander sektore aan (aanvaar voorbeelde) (2)	
		[ENIGE TWEE]	(2 x 2) (4)
2.4	2.4.1	Hawe (1)	(1 x 1) (1)
	2.4.2	Sekondêre (1)	(1 x 1) (1)
	2.4.3	Volkswagen (VW) (1)	
		Isuzu (1)	
		Beijing Automotive Group (BAIC) (1)	
		[ENIGE EEN]	(1 x 1) (1)
	2.4.4	'Sonkrag sel fabriek (open in Coega NOS') (1)	
	Haal TWEE opskrifte uit koerantopskrifte aan	'Water-boedery: (Coega se nuwe visplaas-sone vorder') (1)	
		'Nuwe 1 000 MW-gaskrag (plan vir Coega') (1)	
		[ENIGE TWEE]	(2 x 1) (2)
	2.4.5	Meer werkseleenthede (2)	
	Hoe sal diversifikasie van nywerhede die werksmag bevoordeel?	'n Verskeidenheid werkseleenthede beskikbaar (aanvaar voorbeelde) (2)	
		Arbetsmag is blootgestel aan 'n verskeidenheid vaardighede (aanvaar voorbeelde) (2)	
		Verbeter vaardighede van werkers/ Vierde industriële rewolusie vaardighede (2)	
		Dit sal geleenthede skep vir die migrasie van geskoolde arbeid- nasionaal en internasionaal om hul vaardighede oor te dra (2)	
		Verbeterde lewenskwaliteit/beter lewenstandaard (aanvaar voorbeelde) (2)	
		Vermenigvuldiger effek/Meervoudige effek (2)	
		Verbeterde infrastruktuur (aanvaar voorbeelde) (2)	
		ENIGE TWEE]	(2 x 2) (4)

2.4.6

Verduidelik
waarom die
Coega
nyweheidso
ntw sone 'n
aanrekklike
ligging vir
beleggings
deur
oorsese
maatskappye
sal wees?

Dit het 'n diepsee hawe wat groot (vrag) skepe kan hanteer (2)

Die diepsee hawe bevorder uitvoer van goedere (2)

Daar is groot spasie van beskikbare grond vir die konstruksie van (gespesialiseerde) industrieë (2)

Goed-ontwikkelde (verbinde) infrastruktuur (aanvaar voorbeelde) na ander dele van Suid-Afrika (2)

Die sone verskaf insentiewe (aanvaar voorbeelde) wat oorsese beleggers lok (2)

Toegang tot dienste (aanvaar voorbeelde) verseker 'n effektiewe produksie proses (2)

Goedkoop arbeid verminder produksie-kostes en verhoog winste (2)

Geskoolde/ongeskoolde werksmag beskikbaar om in nywerhede te werk (2)

Beskikbaarheid van alternatiewe energiebronne (aanvaar voorbeelde) skep effektiewe produksie (2)

Beskikbaarheid van skakelnywerhede om die produksieproses te verbeter (2)

[ENIGE DRIE] (3 x 2) (6)

INSTRUKSIES VIR DEEL NASIEN- MAKSIMUM DRIE PUNTE

Die diepwaterhawe (1)

Daar is groot dele beskikbare grond (1)

Goed ontwikkelde (gekoppelde) infrastruktuur (aanvaar voorbeelde) (1)

Die sone bied aansporings (1)

Toegang tot dienste (aanvaar voorbeelde) (1)

Goedkoop arbeid (1)

Geskoolde/ongeskoolde werksmag (1)

Beskikbaarheid van alternatiewe energiebronne (aanvaar voorbeelde) (1)

Beskikbaarheid van skakelnywerhede (1)

2.5	2.5.1	20 (1) %	(1 x 1) (1)
	2.5.2	Ekonomiese resessie (aanvaar voorbeelde) (1) Gee <u>Werkloosheid (aanvaar voorbeelde) (1)</u> <u>redes</u> wat Nie so duur nie (1) tot die groot Nie-betaling van addisionele kostes(aanvaar voorbeelde) (1) informele Dit is toeganklik (1) sektor in Maak gebruik van informele arbeiders (1) S.A. gelei het [ENIGE TWEE]	(2 x 1) (2)
	2.5.3	Dit verskaf werkseleenthede (aanvaar voorbeelde) (2) Verduidelik die Dit verminder die regering se verantwoordelikheid om toelae te verskaf (2) <u>ekonomiese</u> Aanvraag vir goedere sal produksie verhoog (aanvaar voorbeelde) (2) <u>belangrikheid</u> Hulle betaal BTW (2) van die Toegang tot meer bekostigbare goedere (2) informele Skep ekonomies volhoubare (aanvaar voorbeelde) entrepreneurs- sektor. idees/vaardighede (2) Dit bied 'n groter mark vir goedere (aanvaar voorbeelde) (2) Goedere kan teen 'n bekostigbare prys gekoop word (2) Gereelde inkomste verminder misdaad (2) Dra by tot die BBP (2) [ENIGE TWEE]	(2 x 2) (4)
	2.5.4	Reguleer die sektor (aanvaar voorbeelde) (2) <u>PARAGRAAF</u> Ken aangewese gebiede toe vir hulle om handel te dryf (aanvaar Stel voorbeelde) (2) strategiee voor wat geimplimen teer kan word om die informele sektor te verbeter. Verskaf basiese dienste (aanvaar voorbeelde) (2) Verskaf infrastruktuur (aanvaar voorbeelde) (2) Verhoogde sekuriteit vir hul goedere (2) Skep vennootskappe met die private sektor (aanvaar voorbeelde) (2) Verbeter vaardighede van entrepreneurs (2) Toegang tot befondsing (aanvaar voorbeelde) (2) [ENIGE VIER]	(4 x 2) (8)
			[60]
		TOTAAL AFDELING A:	120

AFDELING B**VRAAG 3: GEOGRAFIESE VAARDIGHEDE EN TEGNIEKE****3.1 KAARTVAARDIGHEDE EN BEREKENINGE**

3.1.1	A (1)	(1 x 1) (1)
3.1.2	C (1)	(1 x 1) (1)
3.1.3	14 (1) cm x 100 (Speling – 13,9 cm – 14,1 cm)	
Afstand	1 400 meter (1) (Speling – 1 390 meter – 1 410 meter)	(2 x 1) (2)
3.1.4	Ortofotokaart het 'n groter skaal (5 keer groter) (1)	(1 x 1) (1)
3.1.5	Gemiddelde jaarlikse verandering: 12' (1) weswaarts	
Magnetiese deklinasie	Totale jaarlikse verandering: 2 x 12 = 24' (1) weswaarts	
	MD vir 2023: 29°00' + (1) 24' = 29°24' wes van ware noord (1)	(4 x 1) (4)
3.1.6	Om die posisie van ware noord te bepaal (1)	(1 x 1) (1)
Doel		

3.2 KAARTINTERPRETASIE

3.2.1	(a) Y (1)	(1 x 1) (1)
Gee bewys van die topografiese kaart om jou antwoord te staaf	(b) Kleiner erwe/standplase (2) Hoër digtheid behuising (2) Dit is nader aan die nywerhede (2) Naby spoorlyn (2) Naby die lughawe (2) Naby begraafplaas (2) [ENIGE EEN]	(1 x 2) (2)
3.2.2	(a) Gholfbane (1) Beboste gebied (1) Natuurreservaat/beskermd gebied (1) Ontspanningsarea (aanvaar sportsgronde) (1) Parke (1) Rye bome (1) Bakens Rivier Vallei (1) [ENIGE EEN]	(1 x 1) (1)
Voorbeeld van EEN tipe groengordel	(b) Verminder geraasbesoedeling (2) Verminder lugbesoedeling (2) Dit sal 'n habitat vir ekosisteme bied (2) Absorbeer koolstofdiksied (2) Vermeerder suurstof (2) Beheer kweekhuisgasse (2) Verlaag temperature/afkoelingseffek (2) Bevorder biodiversiteit (2) Verminder erosie (2) Vloedbeheer (2) Estetiese aantrekkingskrag (2) [ENIGE EEN]	(1 x 2) (2)
Hoe sal groengordels die omgewings ongeregtig hede verminder?		

<p>3.2.3 Bewys H is swaar nywerheid</p>	<p>(a) Toegang tot die hawe (1) Naby die spoorlyn (1) Toegang tot hoofpaaie (1) Horisontale ontwikkeling van geboue/ Groot geboue (1) Hoë digtheid van geboue (1) Groot spasie beskikbare land (1) Aan die buitewyke (1) Plat grond (1) Naby aan waterbron (1) [ENIGE EEN]</p>	<p>(1 x 1) (1)</p>
<p>Identifiseer mensgemaakte verskynsel wat uitbreiding verhoed</p>	<p>(b) (North End) begraafplaas (1) Opgeboude area/ Sydenham/Residensiële area (1) [ENIGE EEN]</p>	<p>(1 x 1) (1)</p>
<p>Hoe sal werksgeleenthede geskep deur nywerheidsarea ekonomies voordelig vir plaaslike area</p>	<p>(c) Verminder werkloosheid/mense sal salarisse verdien (2) Verhoog die koopkrag (2) Verskaf mense met nuwe vaardighede (2) Veelvuldigingseffek/Meervoudige effek (2) Verbeterde infrastruktuur (2) Verbetering van basiese dienste (2) Belastingbasis verbreed (2) [ENIGE EEN]</p>	<p>(1 x 2) (2)</p>
<p>3.2.4 Waarom lughawe gelee in landelike stedelike oorgang sone</p>	<p>Spasie vir uitbreiding (2) Geraasbesoedeling (2) Minder stedelike ontwikkeling (2) Besorgd oor veiligheid (2) Plat land (2) Goedkoper grond (2) [ENIGE EEN]</p>	<p>(1 x 2) (2)</p>

3.3 GEOGRAFIESE INLIGTINGSTELSEL (GIS)

3.3.1	Voorbrandstrook (1)	
Bewyse van bufferskep ping	Gholfbaan (1)	
	Beboste gebied (1)	
	Beskermde gebied (1)	
	Oop spasie (1)	
	Ry bome (1)	
	Bakens Rivier Vallei (1)	
	[ENIGE EEN]	(1 x 1) (1)
3.3.2	Dit beheer brand om nie te versprei nie (2)	
Doel van bufferskep ping	Verminder geraas/lug/waterbesoedeling (aanvaar voorbeelde) (2)	
	Beperk oorstromings (2)	
	Verminder uitbreiding van die woongebied (2)	
	Beperk ontwikkeling langs die strome (2)	
	Beskerm die plaaslike gemeenskap (aanvaar voorbeelde) (2)	
	Beskerm rivier teen gronderosie (2)	
	[ENIGE EEN]	(1 x 2) (2)
3.3.3	'n Laag inligting gebaseer op 'n spesifieke tema (2)	
Data- belaging	[KONSEP]	(1 x 2) (2)
	INSTRUKSIES VIR DEEL NASIEN-EEN PUNT	
	'n Laag inligting (1)	
3.3.4	Paaie (aanvaar voorbeelde) (1)	
Vervoer data laag in B1	(aanvaar Dowwe pad en voetslaanpad) (1)	(1 x 1) (1)
	[ENIGE EEN]	
3.3.5	'n Ruit/rooster patroon/ baie kruisings (2)	
Waarom data-laag verkeersop- eenhoping veroorzaak ?	[ENIGE EEN]	(1 x 2) (2)

TOTAAL AFDELING B: 30
GROOTTOTAAL: 150